

مصاحبه آقای دکتر ریاض حسن با سخنگوی نهضت آزادی ایران

آقای دکتر ریاض حسن با سخنگوی نهضت آزادی ایران در مورد برخی مسایل سیاسی روز مصاحبه‌ای انجام داده است. وی استاد علوم سیاسی اجتماعی یکی از دانشگاه‌های استرالیا و پاکستانی‌الاصل می‌باشد. متن این مصاحبه که در ذیل آمده گرچه در حد اختصار بیان شده ولی حاوی مطالب قابل توجهی است که مطالعه آن را به خواهران و برادران توصیه می‌نماییم:

س - چنین به نظر می‌رسد که طی دو سال گذشته اختلافات میان حزب جمهوری اسلامی حاکم و رهبری ملی‌گرایان که اولین دولت بعد از انقلاب را در ۱۹۷۹ تشکیل دادند، تشدید شده است، آیا این ارزیابی درست است و اگر درست است لطفاً درباره طبیعت این اختلافات توضیحی بدهید؟

ج - خیر، درست نیست. اولین دولت بعد از انقلاب، معروف به دولت موقت، به ریاست آقای مهندس بازرگان از «ملی‌گرایان» تشکیل نشده بود. اکثریت اعضای دولت، علاوه بر سوابق شناخته شده مبارزه با شاه، دارای سابقه فعالیت‌های اسلامی بوده‌اند. این افراد «ملی» به معنای مردمی بودن غیر وابسته به اجانب، مبارزه کردن علیه استبداد و علیه استیلای خارجی بوده‌اند، نه ملی‌گرا به معنای و قومیت‌پرستی که ضداسلام است. امام هم در حکم به آقای مهندس بازرگان به سوابق مبارزات ملی و اسلامی ایشان که اشاره کرده‌اند به همین معناست. اختلافات میان گروه حاکم با عناصر اصلی در دولت موقت همه در واقع اختلاف میان دو جریان اسلامی در حرکت اسلامی است و از همان ابتدا هم بوده است و درجه آن هم نسبت به آن زمان شدت بیشتری پیدا نکرده است. آنچه رخ داده است تشدید حملات گروه حاکم به این دسته می‌باشد.

س - آیا طی دو سال گذشته هیچ تغییر یا توسعه قابل ملاحظه‌ای در میزان برخورداری احزاب سیاسی ایران از حمایت مردم رخ داده است؟

ج - با توجه به وضعیت آزادی‌های سیاسی، مطبوعاتی، نطق و بیان و اجتماعات، ارزیابی واقعی و منطقی از چنین امری بسیار مشکل است. تنها حزب جمهوری اسلامی و مجاهدین انقلاب اسلامی و گروه‌های حاکم هستند که تمام امکانات تبلیغاتی را در دست دارند. حزب توده ایران نیز بدون برخورد با اشکال عمده‌ای، نشریات خود را به طور وسیعی چاپ و توزیع می‌نماید. گروه‌ها و احزابی که خارج از قدرت حاکم هستند یا امکانات از آنها گرفته شده است یا امکانات بسیار محدودی دارند.

س - به نظر شما دستاوردهای عمده انقلاب اسلامی چه می‌باشند؟

ج - انقلاب اسلامی ایران، قبل از هر چیز، حتی قبل از پیروزی انقلاب، یک تغییر اساسی در روحیات قشر عظیمی از مردم بوجود آورد. به طوری که بسیاری از ارزش‌های غیر اسلامی یا ضد اسلامی را که رژیم شاه تبلیغ می‌کرد به میزان قابل توجهی به دور ریختند. اتخاذ موضع در قبال یک پدیده بین‌المللی،

انتشار اعلامیه در رد یا تأیید یک واقعه، انجام ملاقات‌ها و مذاکرات، تصمیم در مورد شرکت یا عدم شرکت و چگونگی مواضع در کنفرانس‌ها و نشست‌ها و ... همه در چارچوب دیپلماسی یک کشور می‌گنجد. و لذا همانطور که گفته شد اصول سیاست خارجی ثابت است ولی دیپلماسی در محدوده آن اصول متغیر و سیال می‌باشد.

به نظر ما حرکت در جهت تحقق اهداف سیاست خارجی و سیر صحیح و آشنایی با کلیه روابط دیپلماتیک و آینده‌نگری و تفکر و تعمق در هر یک از حرکت‌های سیاسی چه خارجی و چه داخلی و انجام هر عملی در جهت منافع کشور به دور از شعارها و جنجال‌های بی‌پایه و در نتیجه اجتناب از عقد قراردادهای آنچنانی است که خط مشی سیاست خارجی و سرنوشت استقلال مملکت را مشخص می‌نماید و بر این اساس است که از ابتدا می‌گفتیم داشتن رابطه و مناسبات و ملاقات‌های دیپلماتیک حتی با کشورهای دشمن نیز دلیل سازش و یا موجب گرایش به آنان نیست بلکه باید دید آنچه در نهایت از این ملاقات‌ها و مذاکرات حاصل می‌شود آیا در جهت تن در دادن به سلطه اجانب و نادیده گرفتن اصالت‌های انقلاب و وابسته شدن کشور است و یا کسب حقوق حقه کشور و ملت از دشمن ولو در زیر پوشش احترامات دیپلماسی؟ و اینجاست که روند سیاست خارجی یک کشور مشخص می‌گردد و با توجه به این اصل انجام اعمالی چون شرکت در مراسم تدفین رییس جمهور یک کشور هیچگاه به تنهایی باعث تزلزل در سیاست نه شرقی، نه غربی نشده بلکه صرفاً یک عملکرد تشریفاتی خواهد بود.